

Nemčijo bode torej odslej preskrbovala Amerika z mesom, do zdaj jo je večinoma le Avstrija. Če pomislimo, da prevoznina ob sedanjih nizkih cenah ne hodi niti v poštev ter da stane v Ameriki velik, dobro pitan vol od 25 do 40 gld., lahko umejemo, da se naši posestniki nikakor ne bodo mogli boriti proti taki konkurenci.

Pa tudi s plemensko mlado živino bode preskrbovala Avstralija po jako nizkih cenah. Po avstralskih pragozdih rede na tisoče čed goveje živine čistega angleškega plemena. Taka reja stane primeroma jako malo. Pred nekoliko časom se je pa ustanovil v Melbournu konsorcij, ki hoče prevažati to živino v Evropo. Za zdaj ter za prvi poskus je ta konsorcij najel tri parobrode parobrodne družva „Orient“, dva pa Bremskega Lloydja. Deli bodo vanje samo lepo, mlado plemensko živino. Prvi trije parobrodi odplujejo v London, druga dva pa v Bremen.

Če pomislimo, da prizadeva pri nas živinoreja veliko stroškov, ker se ne moremo ponašati s takimi pripomočki in razmerami, kakeršne so zgoraj popisane v Avstraliji, potem ne moremo dvomiti, da bode odslej nemogoča vsaka konkurenca in da se je našemu posestniku bati vedno slabših časov. Skrajni čas je torej, da se poprime naša vlada resno agrarnega vprašanja ter obvaruje posestnike gotove pogube, ki jim preti od prekmorske, do sedaj premalo omejene konkurence.

Trgovska in obrtniška zbornica.

Gospod zbornični svetnik Maks Krenner poroča o prizivu stavbinskih podjetnikov Praschnikerja in Lazarinija zoper pridružitve k obrtni zadrugi v Kamniku. Z Najvišim dovolilnim pismom z dne 14. aprila 1889. l., drž. zak. št. 73, bila je koncesionarjema Oskarju baronu Lazariniju in Alojziju Praschnikerju na podstavi zakona o železniških koncesijah z dne 14. septembra 1854. l., drž. zak. št. 238, ter zakona z dne 17. junija 1887. l., drž. zak. št. 81, podeljena pravica za zgradbo in obrat lokalne lokomotivne železnice z normalnim tirom od postaje Ljubljana cesarjeviča Rudolfa železnice do Kamnika z vlačilnico k tamošnji erarski tovarni za smodnik. Zaradi zgradbe te železnice sta koncesionarja Lazarini in Praschniker osnovala podjetje in je priglasila na njegovem mestu v Kamniku pri c. kr. okrajnem glavarstvu.

Vsled tega se je podjetnikoma predpisalo letne pridobitkovine 84 gld. in od njiju tudi zahtevalo, da plačata po smislu pravil trgovske zadruge v sodnem okraji Kamniškem vzprejemne pristojbine 84 gld.

Stavbinska podjetnika sta zoper pridružitve svojega podjetja k trgovski zadrugi in zoper plačilni nalog za vzprejemno pristojbino vložila poziv.

Pri presojanji te reči je odločilno to, spadajo li železniška podjetja k obrtnim podjetjem v ožem smislu ali ne.

Ker so po čl. V. črka I cesarskega patenta z dne 20. decembra 1859. l., drž. zak. št. 227, železniška podjetja uvrščena med tista, na katera se ne uporablja obrtni red in se ž njimi ravna po dotičnih predpisih, zato tudi določil VII. glavnega odstavka zakona z dne 15. marcija 1883. l., drž. zak. št. 39, govorečih o zadržanih, ne moči uporabljati na železniška podjetja. Stavbinskima podjetnikoma Lazariniju in Praschnikerju, katera sta podjetje osnovala samo zaradi zgradnje železnice iz Ljubljane v Kamnik in samo za gradbeno dobo, zgraditi je železnico le na podstavi omenjenega Najvišega dovolilnega pisma z dne 14. aprila 1889. l., ter so za to podjetje merodajna določila naredb ministerstva za trgovino, obrt in javne stavbe z dne 14. septembra 1854. l., drž. zak. št. 238, in zakon o lokalnih železnicah z dne 17. junija 1887. l., drž. zak. št. 81, in je zatorej le po teh določbah ž njim ravnati.

Plačevanje pridobitkovine je v tem slučaju ravno tako brez pomena, kakor pri mnogih drugih, ki jo plačujejo, na katere pa se ne uporablja obrtni red.

Odbor zatorej predlaga: Častita zbornica naj izreče v svoji izjavi do vis. c. kr. dež. vlade, da železniških podjetnikov Praschnikerja in Lazarinija ni moči siliti, da bi pristopila k zadrugi trgovskih obrtnikov v sodnem okraji Kamniškem in plačala 84 gld. vzprejemne pristojbine.

Politične stvari.

Državni zbor.

V seji proračunskega odseka dne 12. t. m. so se posvetovali o soli. Več govornikov je poudarjalo potrebo živinske soli ter trdilo sploh, da je sol predraga. Posebno rezko je govoril baron Morse, ki je očital vladi, da je ni sploh volja v tem oziru kaj storiti, kar dokazujejo mnogoletne pritožbe in resolucije, vzprejete v tem oziru pri proračunskih obravnavah, ki so do danes ostale brezuspešne. Poslanec dr. Menger je rekel, da je skrajni čas, da se vpelje živinska sol, posebno pa zato, ker so primorani posestniki vsled velike konkurence pri žitu, katero se je tako zelo ucenilo, da jim ga ne kaže več pridelovati, svojo pozornost obračati bolj na živinorejo ter se ž njo pečati. Vzprejela se je tudi resolucija, ki zahteva od vlade, da brž ko mogoče ustreže občni želji ter vpelje tudi živinsko sol.

Finančni minister dr. Steinbach brani vlado ter zatrjuje, da jo je resna volja, ugoditi izrečeni želji, ker je res opravičena, da je pa v tej reči vezana tudi na ogrsko vlado, s katero se uže dolgo pogaja v tem pogledu. Do zdaj, pravi minister, niso imela pogajanja dobrega uspeha, nadeje se pa, da se bode sčasoma to vprašanje vender le dalo rešiti ugodno.

Odsek ta je v tej seji rešil tudi oddelek „državni dolg“ ter pritrdil vladnim predlogom.

V tej seji je dokazal načelnik odseka dr. Plener svojo skrajno nestrpljivost. Ko je bil naznanil, da bode prihodnja odsekova seja dne 13. t. m., vprašal ga je dr. Herold, ali bo to zadnja seja pred prazniki. To vprašanje je stavil dr. Herold zaradi tega, ker so se hoteli udeležiti češki poslanci otvorjenja češke deželne razstave, ki se je vršilo dne 15. t. m. Dr. Plener pa je odgovoril, da se bode proračunski odsek posvetoval tudi dne 14. in 15. t. m., ker bo večina članov ostala na Dunaji in mu ni nič mari češke razstave. Poslanec Kathrein mu je opomnil, da vendar le ne kaže, na tak način pritiskati na češke poslance v tem za nje tako važnem slučaju, da bi ostali na Dunaji. Pa vse to ni pomagalo nič. Šele pri glasovanji o tej reči je ostal dr. Plener v manjšini, ter se je določilo, da bode seja dne 13. t. m. zadnja pred prazniki. Za to sta glasovala celo dr. Menger in dr. Herbst, dobra dva pristaša in somišljenika Plenerjeva. Strast ni sploh lepa čednost, ali še toliko menj se prilega možem, ki so voditelji strankam, katere se prerade bahajo z resnostjo ter močatostjo. To je pač slabo priporočilo za moža, ki hoče po vsej sili postati minister, a jasno dokazilo, kako malo časa bi tak mož mogel v Avstriji sedeti na ministerskem stolu.

Dne 13. t. m. je imela poslanska zbornica zadnjo sejo pred binkoštnimi prazniki. Tržaški poslanec Luzzatto je stavil do ministerskega predsednika interpelacijo glede preganjanja židov na grškem otoku Krfu. Luzzatto trdi v svoji interpelaciji, da trpi vsled nemirov na Krfu tudi trgovstvo v Trstu, ter vpraša ministerskega predsednika, kaj je storila naša vlada za varstvo avstrijskih podložnikov. — Izročeno je bilo potem mnogo predlogov. Posebno važen je bil predlog glede premembe volilnega reda na Moravskem. Ker je prememba volilnega reda na Koroškem v tesni zvezi s tem predlogom, stavili bodo slovenski poslanci podoben predlog za Koroško po binkoštnih praznikih. — Dr. Gregorec je stavil predlog glede uravnave plač pri stolnih kapiteljih, konservativni klub pa predlog poslanca Plassa, po katerem naj bi se pri uravnavi davkov najprvo znižal zemljiški davek.

Na dnevni red je prišel najprvo vladni predlog o poddržavljenji Albrehtove železnice, ki se je izročil železničnemu odseku v preudarek in poročanje. Potem sta si vzprejeli brez ugovora dopolnilni premembi §§ 17. in 52. brambovskega zakona.

Poslanec Morre je utemeljeval v obširnem govoru svoj predlog glede novega pristojbinskega zakona. Morre je trdil, da sedanji pristojbinski zakon huje zadeva male posestnike nego velike. Njegov predlog se je izročil pristojbinskemu odseku. Za njim je utemeljeval baron Dipauli svoj predlog glede razdelitve trgovskih in obrtniških zbornic v dve samostalni zbornici. S tem predlogom pa je baron Dipauli hudo razburil liberalce, katerih so trgovsko-obrtniške zbornice dokaj poslale v državni zbor. Poslanec Bohaty govoril je proti taki raz-

delitvi, antisemit Schneider pa ga je zavrnil ter mu očital, da je uže pri dveh shodih Dunajskih obrtnikov glasoval za razdelitev zbornic, kateri se danes tako srdito protivi.

Schneider je trdil, da se trgovsko-obrtniške zbornice ob sedanji sestavi nič ne brigajo niti za malega obrtnika niti za malega trgovca. V njih poročilih ne nahaja človek družega nego posvetovanja o železnicah, o uravnavi valute, o Lloydu itd., o rečeh, ki bi bile v prid malemu obrtniku ali pa malemu trgovcu, ni duha ne sluha. Poslanec Henzel je predlagal konec debate, in zbornica mu je pritrdila.

Prihodnja prva seja bode v sredo po binkoštih. Na dnevnem redu bi imela biti definitivna volitev predsedništva, kar se bode pa najbrže odložilo, ker bode ta dan gotovo mankalo še mnogo poslancev, ki so šli za binkoštno praznike domov.

— Poslanec Olomuškega kmečkega volilnega okraja Lubich je objavil svojim volilcem, da je izstopil iz kluba zedinjene levice, h kateri je bil pristopil vsled svoje volilcem dane besede. Storil je pa to zaradi tega, ker mu je levica branila, osnovati med državnimi poslanci kmečki klub. Izmed 353 državnih poslancev jih je 130 voljenih v kmečkih občinah. Ako bi se izmed teh poslancev osnoval kmečki klub, ki bi štel vsaj 50 do 80 članov, imel bi gotovo velik vpliv na vlado ter lahko mnogo dosegel za malega posestnika. Lubich trdi nadalje v pismu, da je uže več poslancev zagotovilo pristop k temu klubu. — V narodnih in verskih vprašanjih ne bodo člani tega kluba nikakor vezani, ampak bodo lahko glasovali po svoji volji, vezani bodo le na klubove sklepe v vseh rečeh, ki se tičejo malega posestnika ter malega obrtnika.

Deželni odbor.

Deželni odbor dovolil je glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe 200 gld., da se s tem zneskom pokrije del ustanovnih stroškov sirarske zadruga v Srednjivasi v Bohinju, dalje Urbánu Webru 100 gld. za napravo gozdne drevesnice v Zalemlogu. Grof Korbinijan Saurauova mašna ustanova podelila se je upokojenemu župniku Jožetu Jerebu v Ljubljani. Za geometra pri agrarskih operacijah na Kranjskem imenoval je deželni odbor Karola Mendlika, c. kr. nadgeometra v Novem mestu, in Ivana Sirka, avtorizovanega geometra v Tolminu, za asistenta pri teh operacijah pa Ivana di Centa v Celji in Ferdinanda Čermaka v Trebiču na Moravskem.

Večina novo izvoljenih okrajnih cestnih odborov se je uže ustanovilo. Iz dotičnih deželnemu odboru predloženih poročil je povzeti, da so bili izvoljeni:

v okrajnem cestnem odboru Postojina g. Friderik Vičič, župan in posestnik v Postojini, načelnikom, njegovim namestnikom pa g. Alojzij Kraigher, trgovec v Postojini;